Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордер[illegible] писувати на адресу „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA“
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 6-го ПАДОЛИСТА 1920. ЧИСЛО 134. — VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, NOVEMBER 6, 1920. No. 134.

ГАРДИНҐ МАЄ ЗАПЕВНЕНИХ 404 ГОЛОСИ.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ В ПОЛЬЩІ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

НАДСПОДІВАНА ПОБІДА РЕПУБЛИКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ.

Хоч ще не наспіли урядові вісти про вислід останніх виборів, то вже тепер, на підставі звідомлень, мож ствердити надсподівану побіду республиканів. Цею побідою здивований сам Гардінґ, особливо, коли приходять що раз свіжі вісти, прихильні йому.

ПОЛУДНЕВІ СТЕЙТИ ХИТАЮТЬСЯ.

До тепер полудневі стейти від часу горожанської війни, стояли завзято при демократах. Перший раз зроблено вилім при останніх виборах. Стейт Теннесі перейшов на сторону Гардінґа, а також і вислідн в Ню Мексико показують тесаме. Разом всіх сподіваних голосів після стейтів буде мати Гардінґ 404, а Какс 127.

РЕПУБЛИКАНСЬКА БІЛЬШІСТЬ В КОНҐРЕСІ.

Побіда Гардінґа скріплена ще тим, що з ним разом вибрано велику скількість републиканських сенаторів і конґресменів. Дотепер обчисляють, що републиканці будуть мати в сенаті більшість 22, а в палаті послів 157 голосів, будуть отже могли перевести всі потрібні закони.

ВЕРСАЛЬСЬКИЙ ДОГОВІР ПОМЕР — КАЖЕ ГАРДІНҐ.

Наслідок виборів може бути той, що Америка не признасть договору у Версалю. Сенатор Гардінґ виголосив у Маріон, в своїм домі, першу промову після свого вибору, до людий, що зібралися довкруги його хати з желанями. Гардинґ сказав, що „Версальська Ліґа тепер вже небішка“, але додав, що найблизша адміністрація буде старатися створити товариство народів, злучених на підставі справедливости, „це стоваришенне одначе не жертвує нічого з американської независимости“.

ЖЕНЩИНИ КАНДИДАТКИ.

З кількох жінок, які кандидували на послів, вийшла лише одна республиканка до конґресу з Оклягами. Єсть це пані Аліс М. Робертсон, яка була довший час учителькою в індіянській школі і завзято боролася за правом голосования для жінок.

СОЦІЯЛІСТ В КОНҐРЕСІ.

Показується, що одиноким соціялістичним конґресменом буде Маєр Лондон з Ню Йорку. Віктор Берґер, якого вибрано 2 рази послом з Милвокі, Висканзин, провалився тим разом на річ републиканця. Берґер приписує своє пораження жінкам, які завзято аґітували проти него.

СОЦІЯЛІСТИ З СТЕЙТОВІЙ ЛЕҐІСЛЯТУРІ.

Мимо шумно голошеної побіди соціялістів в Ню Йорку, показується, що це єсть пораження. З пятьох соціялістів, яких два рази раз пораз вибирано з Ню Йорку до стейтового збору (Сойму) вибрано тепер лише трох (Соломона, Ора і мабуть Клессенса). Соціялістична кандидатка з Бронксу Маріон Леінґ, котра вже святкувала свій вибір, мусіла з прикростю довідатися опісля, що це неправда.

Соціялісти нарікають, що при виборах були великі надужиття.

БРАЄН ДОМАГАЄТЬСЯ СЕЙЧАСОВОГО УСТУПЛЕННЯ ВИЛСОНА.

ШІКАҐО, 4. падолиста. — Віллім Дженнінґс Браєн, оголосив сьогодня заяву, що „Президент Вилсон повинен уступити сейчас“.

„Тому, що нарід Америки виявив свою волю проти Ліґи Народів, повинен президент Вилсон уступити, а тоді на його місце прийде його заступник Маршаль“ — сказано в статті. Маршаль повинен одначе іменувати Гардінґа секретарем заграничних справ і сам зрезиґнувати. Тоді, на підставі закона Гардінґ став би вже тепер президентом, а при помочи републиканської більшости в сенаті зміґ би він увійти в стоваришенне народів що до мира“.

ВИБОРЧІ НАДУЖИТТЯ.

26 бальотів знайдено в каналі на розі улиць Стентон і Орчард в Ню Йорку. На них були повідтинані числа, з чого виходить, що це були переголосовані бальоти. На бальотах були імена демократичних кандидатів.

Поліція і дистриктовий аторні взялися сейчас до енерґічного слідства, щоби ствердити, яким чином переголосовані бальоти викинено на улицю.

ВСЕСВІТНА ВИСТАВА У ФИЛАДЕЛФІЇ В 1926 РОЦІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 4. падолиста. — На сьогоднішним зібранню сотки визначних горожан в бюрі мейора міста радило над устроєнием у Филаделфії всесвітної вистави з нагоди святкования 150-літної річниці Декларації Независимости.

Рішено просити мейора міста Гемптона Мора, щоб він іменував комісію з 400 людий, які мали би уложити спосіб поступовання в приготованню. Також прошено мейора міста, щоб вплинув на міську Раду, щоб вона ухвалила $50.000 на потрібні видатки і уложила плян сьвяткования річниці.

В конґресі находиться проект закона, щоб на згадану ціл дати федеральну поміч.

З РОСІЇ.

ЛЕНІН ЇЗДИТЬ НА СПОСІБ ЦАРЯ.

ВАШІНҐТОН, 4. падолиста. — Наочний свідок, звісний урядовим кругам, доносить про средства осторожности, серед яких Ленін явився на конґресі Третього Інтернаціоналу. Імени свідка не оголошується, бо він ще в Росії.

Заки ще Ленін прибув до палати на збори, окружено будівлю селянами і робітниками в тяжкій зброї. Більша часть з них були шпиґунами в службі „Чрезвичайка“, перебраними за селян.

Коли Ленін приїхав в окруженю червоних жандармів, то за його автомобілем їхав зоружений віз вимахуючи кулеметами на всі сторони. Скоро автомобіль станув, при бічна сторожа, зложена з Черкесів, окружила Леніна і завела його сейчас через шпалір аґентів з „чрезвичайки“ до палати.

Коли Ленін вступив на бесідницьку трибуну і почав говорити свою промову, два аґенти з „чрезвичайки“, зоружені крісами станули по обох його сторонах і так стояли аж до кінця його промови.

Ленінова промова була виголошена в такім розказуючім тоні, що ніхто не хотів братися до дискусії. Сейчас по промові Ленін вийшов зі салі з тою самою церемонією, а за ним подалася ціла ватага червоних шпигунів.

ВРАНҐЕЛЬ ОКОПУЄТЬСЯ.

СЕВАСТОПОЛЬ, 4. падолиста. (А. П.). — Советськ армія штурмує сім-милеву сіть закопів, ґенерала Вранґля, яка розтягається на схід і захід через вузку шийку, що веде на Кримський півостров. Ці закопи становлять важну охорону і з лівої сторони вони доходять до заливу кол Перекопу, а з правої до Гнилого моря. Поза головною лінією, має ґенерал Вранґель тяжкі морські гармати і иншу артилерію.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 3. падолиста. — Ґенерал Вранґель особисто проводив в завзятій обороні задної сторожі і порубав дві дивізії большевицької кавалерії на північний захід від Салкова, як про це доносять сюди звідомлення.

ВРАНҐЕЛЬ МУСИТЬ УСТУПАТИ.

ПАРИЖ, 4. падолиста. — Телеґрами які наспіли сьогодня до урядових кругів, доносять, що ґенерал Вранґель буде мабуть змушений уступати на Крим. Советські війска мали дістати значні скріплення від Китайців, і мають около 100.000 людий в своїм наступі на Салково.

ЛОНДОН, 4. падолиста. — Большевицьке звідомлення зі середи, вислане бездротним телеґрафом з Москви, доносить про дальші успіхи большевиків.

СОВЄТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЛАТВІЙСЬКИХ РЕКРУТІВ.

КОПЕНҐАҐА, 4. падолиста. (Пр. Тел.) — Чічерін, совєтський міністер закордонних справ, вислав до латвійського правительства протест, коли дістав вість, що Вранґель отворив свої рекрутаційні бюра в Латвії.

З ПОЛЬЩІ.

ЧУТКИ ПРО ПОЛІТИЧНУ АМНЕСТІЮ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 1. падолиста (Телеґрама жидівської газети „Дер Туґ“). — Жидівська часопись „Гайнт“ довідується з певних жерел, що польське правительство має оголосити загальну амнестію для політичних злочинців. Проклямація буде оголошеною тоді, коли польське і советське правительства передадуть собі взаїмно ратифікацію мира в Ризі.

Це донесенне, коли воно правдиве, принесло би свободу тисячам Українців, Жидів, Німців, Литовців і иншим народностям, арештованим і конфіскованим підчас польсько-русскої війни.

АМНЕСТІЯ В ПОЛЬЩІ ПРОГОЛОШЕНА.

ПАРИЖ, 4. падолиста. (Жидівська Телеґрафічна Аґенція). — **Польське правительство дало Амнестію всім політичним вязням в Понеділок вечером, як доносить урядова телеґрама сьогодня.**

ТЯЖКО ДІСТАТИСЯ ДО ПОЛЬЩІ.

ВАШІНҐТОН, 4. падолиста. (Пр. Тел.). — Іза неупорядкованих відносин в Польщі, Стейт Департамент оголошує, що й надальше буде дуже обережним у видаванню пашпортів на подорож до Польщі. Пашпорт видачий буде лише тоді, коли аплікант викаже докоментно, що він мусить їхати тамтуди.

(Ця постанова відноситься до горожан Америки, а не до іміґрантів — ред.).

ЛИТОВЦІ ПОБИЛИ ПОЛЯКІВ.

РИҐА, 3. падолиста. — Наступ неправильних польських війск під проводом Ґенерала Желиґуского стримали Литовці на цілім фронті протягу кількох останних днів, а наслідком того литовське правительство відложило свій виїзд з Ковна. Одинокою точкою, де Поляків не побито, есть північна часть фронту, де вони забрали зелізничу стацію Душті.

Польський зоружений поїзд, який атакував стацію Антіоколе прогнала литовська артилерія у вівторок. Завзята боротьба йшла на лінії межи Вильною і Ковном де Поляки вистріляли 300 набоїв.

Звідомлення з Ковна приписують литовські успіхи помочі Прусії, з відки приходять добровольці до литовської армії.

Латвійське правительство нагромаджує війско на полудне від Двинська, в страху перед походом Желиґуского в тім напрямі.

Біскуп Теодорович дипльоматом.

Є публична тайна, що ксьондз Теодорович має конференції з міністром Сапєгою. В слід за сим доносять, що в польському міністерстві закордонних справ буде отворений третий підсекретаріят, який має обняти біскуп Теодорович.

Вісім засудів за дезерцію

з польської армії перевели дня 13. жовтня наглі і військові суди. Засуджено двох жовнірів на кару смерти з заміною на 10 і 6-літню тюрму, одного на 6 місяців, двох на 4 місяці вязниці, трох останніх на дворічну, півтора і один рік тюрми.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

СТАНОВИЩЕ АНҐЛІЇ ДО УКРАЇНИ.

БЕРЛІН, 11. жовтня. (У. П. Б.). — Лондонський кореспондент газети „Віктоар“ пише: „В Анґлії розпочинається нова політика супроти Росії. Признанє совєтів відложено. Нова політика Анґлії супроти Росії полягає в тому, що Анґлія задумує створити під своїм протекторатом республики над Чорним Морем, передівсім **Грузію,** котру в Лондоні називають „неправесною дитиною Анґлії“. Злобу дня одначе становить **зміна політики Анґлії супроти України. Анґлія видить, що її ошукали большевики і тому вона буде старатися в найблизшій будуччині змінити свою політику у відношенню до Росії особливо тим, що визнасть независимість України.**

УНІВЕРСАЛ ПЕТЛЮРИ.

ВІДЕНЬ, 16. жовтня. (У. П. Б.). — Президент Директорії, головний атаман Петлюра, видав маніфест до народу України. В маніфесті жадається від населення точного сповнення обовязку та заповідається привернення ладу в краю для забезпечення приватної власности. Дальше говориться в нім про відбудову зелізничих шляхів, про проживлення армії і заосмотрення міст.

В маніфесті обговорюється нещасливі наслідки большевицького режіму, а на кінци сказано: „Працюйте, слухайте і підпирайте правлінне. Закон буде справедливий, але й твердий“.

КЛОПОТИ З УКРАЇНОЮ У ВРАНҐЛЕВІМ ТАБОРІ.

ВІДЕНЬ, 14. жовтня. (У. П. Б.). — З Букарешту доносять: У війську Вранґля находиться 70 процент Українців серед мужви, а половина офіцирів, це також Українці. Ізза ворожого становища Вранґля до України проявляється серед його війска велике невдоволення. З тої причини неможливе співділанне Вранґля з українською народною армією, а що більше, армії Вранґля грозить розклад. Ґенерал Янишевський, комендант відділу, зложеного зі самих Українців говорив часто Вранґлеви, що федерація України з Росією не можлива, а побити большевиків на Україні удасться Вранґлеви лише тоді, коли він признасть независимість України. Без застороги. З тої причини також Вранґель увільнив зі служби полковника ноту, котрий мав порозумітися з Петлюрою про спільний похід проти большевиків.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕДПАРЛЯМЕНТ.

ВІДЕНЬ, 14. жовтня. (У. П. Б.). — Доносять з Каменця: Українська Національна Рада, утворена в околицях очищених з большевиків, уконституувалася під проводом Липи. При дальшім походi Петлюрових війск на схід доповниться Національну Раду делеґатами вибраними з нових округів і в той спосіб повстане передпарлямент свобідної Укκраїни.

УНІВЕРСИТЕТ В КАМЕНЦИ ЗНОВА ОТВОРЕНИЙ.

ВІДЕНЬ, 14. жовтня. — З Каменця пишуть: Український університет зачинений большевиками, і товариство „Просвіта“ — розпочали наново свою діяльність. Таксамо візвано вже учительські школи, народні і середні, щоб сповняли свою службу.

На чолі української церкви, на місце митрополита Пімона, станув митрополит Парфемій, прихильник независимої української церкви.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ НА УКРАЇНІ.

ВІДЕНЬ, 11. жовтня. (У. П. П.). — Всі уряди Української Народної Републики (Петлюри) вернули вже знова до Каменця. В околицях очищених з большевиків, заведено українську адміністрацію. Постановою кабінету міністрів заборонену вступ на Україну тим особам, які ворожо настроєні до У. Н. Републики.

Міністерства народнього господарства заключило заграницею важні умови в цїли закупна соли, нафти, паперу і краму. Це міністерство працює енерґійно нид тим, щоб забезпечити законом вільну торговлю з Україною і підперти її всіми силами. Від вільної торговлі виключений цукор і матеріяли до виробу алькоголю, який єсть монополем.

В Каменци має заложитися господарська академія з такими відділами: Рільництво, лісна господарка, ґеометрика і господарська техніка.

БОРОТЬБА З ПОШЕСТЯМИ НА УКРАЇНІ.

ВІДЕНЬ, 16. жовтня. (У. П. Б.). — Начальна Команда Петлюрової армії видала накар притягнути до санітарної служби всіх лікарів і ветеранів, у віці до 50 літ, а фельчерів, доглядачки, і сестри милосердя у віці до 45 літ. Мимо недостачі санітетського матеріялу, і лікарів яких забрали большевики, піднято енерґійну боротьбу з пошестями і розпочато живу урядову пропаґанду в цїли освідомлення населення про справи гиґієни.

Винниченко в Чехословаччині.

Вістку про приїзд Володимира Винниченка до Карльсбаду потверджує віденська часопись „Делницке Лісти“ з дня 10. жовтня с. р. Згадана часопись також потверджує вістку, що Винниченко має писати враження зі своєї поїздки по советській Росії.

Праська часопись „Трібуна“, а також віденська „Морґенцайтунґ“ доносять також про приїзд Винниченка до Чехословаччини.

Переговори, які Винниченко навязав з московським советським урядом, хоч були вже на добрій дорозі, в останній хвилині, не з вини Винниченка, були зірвані. Коли Винниченко переконався, що в тих умовинах йому важко буде працювати і не буде міг погодитися з теперішним курсом московських комуністів, виїхав знову за кордон.

Українське робітниче віче у Відні.

В неділю, дня 3. жовтня с. р., відбулося у Відні українське робітниче віче, в якому взяли участь українські соціял-демократи, українські комуністи і соціялреволюціонери. На дневному порядку була українська справа на мировій конференції в Ризі. Віче відбулося в льокалі товариства українського робітництва „Єдність“, а взяло в ньому участь понад 300 осіб.

По рефератах і дискусії, ухвалено всіми голосами, проти 3, резолюції, яких зміст такий (ізза цензурних відносин не можемо подати резолюцій в цілости):

1) Віче заявляється за независимою українською соціялістичною радянською республикою в союзі з російською соціялістичною федеративною совітською републикою.

2) Віче заявляє, що тільки делеґація української соціялістичної радянської републики є справжньою заступницею українського народу.

3) Віче протестує проти присутности в Ризі делеґації уряду У. Н. Р.

4) Віче протестує проти змагань диктатора Петрушевича утворити окрему Західну Українську Републику.

5) (Резолюція в справі Східної Галичини).

6) Віче підкреслює, що диктатор Петрушевич все йшов проти інтересів українського трудового народу, а після переходу на бік царського ґенерала Денікіна, він позбавив себе всякого права говорити іменем трудячих мас Східної Галичини.

Арештовання в Галичині.

З Заліщик доносять про арештованне директора тамошнього шпиталю д-ра Маріяна Долинського. Арештованне доконано мабуть на основі безпідставного доносу, на тлі особистих порахунків.

Перед кількома днями привезено до вязниці при вул. Баторія 72-літнього дідуся Василя Чорномаза з Холоєва, якого арештовано за висказ: „Шляченько трафив би тих жовнярів за мою кривду“, якого мав ужити, коли жовнірі забрали йому з торби вижебраний хліб.

Концерти на угорській Україні.

Артисти Української Републиканської Капелі заснували товариство „Кобзар“, яке обїзджає угорську Україну і Словаччину. Досі товариство дало ряд концертів, головно в Кошицях. В Кошицях відбувся концерт для Січових Стрільців. Враження було дуже симпатичне і артистів обсипано квітами. Намічені ще концерти в инших місцевостях Словаччини. По повороті до Ужгороду з початком листопада, товариство „Кобзар“ засновує постійний театр для Підкарпаття. Першими підуть вистави „Ой не ходи Грицю“, „Наталка Полтавка“ і „Вечерниці“. Театр буде обїздити міста й села Підкарпаття.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

"SVOBODA" (LIBERTY)

An Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief,
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.75	на рік	$3.75
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$5.00	на рік	$5.00
6 months	$2.50	на пів року	$2.50
3 months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

В Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщуванні в „Свободі" редакція не відповідає.

СПРАВА ПЕРЕМІНИ „СВОБОДИ" НА ДНЕВНИК.

В 132-ому числі „Свободи" (з минулого втірка) ми вже писали про справу зміни у виданню часописі „Свободи".

Згідно з постановою конвенції сю справу мають рішити члени У. Н. Союза через референдум.

Найважнійшим питанием сього референдум є: **чи „Свободу" перемінити на дневник?** Бо тільки се була би дійсно велика зміна і великий здобуток в культурному життю Українців в Злучених Державах.

Аби члени У. Н. Союза, котрі мають ту справу порішити сього місяця на мітінґах, знали, як до неї поставилась конвенція, ми коротко тут згадаємо про дискусію в сій справі на конвенції.

Як звісно, вже в **конвенційних проєктах** найбільше було голосів за тим, аби „Свободу" замінити з дводневника на дневник, а певна річ, що проєктодавці у своїх гадках висловлювали не тільки свої погляди але й настрій загалу членів У. Н. Союза.

Коли справа ґазети виринула на конвенції, **д. М. Росолович** з Филаделфії, Па., поставив внесеннє, щоби вибрати окрему комісію, яка обрадила би сю справу на окремім засіданню і прийшла перед конвенцію з готовими предложеннями. Внесеннє принято і комісію вибрано. До неї входило кільканайцять членів, між ними члени редакції і управитель „Свободи". Проводив нарадами **д. Д. Андрейко.** Члени комісії висловлювали ріжні погляди, а вкінці заявлялись за тим, що добре було би видавати популярно-просвітний не політичний тижневник. Сей тижневник був би на 12 сторін друку, як перед війною, але ріжнився би від тодішнього тим, що був би більше ріжнородний; давав би більше літератури, просвіти, і загалом матеріялу для самообразовання читача. Крім того комісія заявилась за зміною статута остільки, що друкований орґан У. Н. Союза має все стояти за всеукраїнською політикою і самостійною Україною, та що на місце редактора конвенція вибирає редакційну комісію, яка, в порозуминню з Екзекутивою У. Н. Союза, приймає (імовірно на підставі конкурсу) і усуває редакторів орґану і видань У. Н. Союза.

З таким пляном всі годились; навіть гадка про такий просвітний тижневник подобалась членам комісії, але щодо останнього питання повстав сумнів при кінці, власне тоді, як **д. А. Савка** обчислив, кілько коштував би такий тижневник; кілько дводневник, а кілько дневник. Коли члени комісії дізнались, що ціна на дневник буде невелика, зараз запал до тижневника остиг.

О. Струтинський був референтом комісії і представив конвенції її предложення і погляди.

Конвенція приняла предложення щодо зміни статута у відношенню до редакції орґану і його напряму, а над справою, **чи має бути тижневник, чи дводневник, чи дневник, розвинулась широка дискусія.**

Делеґати один за другим вставали і **промовляли за дневником.** Вони казали, що така є воля членів; що члени хотять, аби „Свободу" замінити на дневник і вони не можуть інакше заявитись.

Лише один делеґат з Вестів казав, що дневника не потрібно, бо ґазети тепер пізно доходять і вісти з дневника будуть пізні. На се відповів **д. Т. Грицей** з Филаделфії, Па., так: „Дневник прийде Вам 2 дни пізнійше, а тижневник 9 днів пізнійше; і хотяй дневник до Вас на Вести спізниться, то всетаки дістанете його щодня, а не потребуєте 6 днів бути без ґазети!"

Однак всі инші делеґати були за дневником, заявляючи, що дневник се конечна річ, бо тепер люди не ті, що були тому 7 літ, коли ще могли читати ґазету раз на тиждень. За час війни — говорили вони — люди цілком змінились; привикли читати і читають богато. Вони хотять мати ґазету щодня, а як годі дістати своєї рідної, української, то читають і чужі польські, московські й инші. Тижневник — казали вони — тепер вже нікого не задоволить, а таксамо і дводневник, **але тілько дневник. Всі є за дневником і всі його підіпруть щиро, аби лише був добрий; аби мав усе богато доброго і цікавого матеріялу до читання.**

Дотеперішній редактор „Свободи" **В. Лотоцький** сказав, що передівсім треба числитись з волею і потребами членів У. Н. Союза. Просвітний тижневник — казав він — є добра річ, але він не заступить потреби політично-інформаційної ґазети. Українці таксамо як і други народи, мусять мати свої політично-інформаційні ґазети. От Поляки, Литовці, Москалі й инші видають **дневники** мало не в кождім місті, де їх є значнійше число. Видають дневники навіть для кількох тисяч читачів, а Українці в цілих Злучених Державах ще крутяться коло дводневників. Доси „Свобода" сповняла обовязок політично-інформаційної ґазети для членів Союза і передплатників, отже вона має супроти них якесь зобовязаннє. Прецінь вони не вдоволяться самим тільки просвітним тижневником, але схотять читати і політично-інформаційні ґазети, а не було би „Свободи", то читали би інші, навіть польські і московські. Гадаю — казав він далі, — що так „Свобода" не може поступити супроти своїх 20.000 теперішних читачів. Моя гадка, що вже час Українцям мати дневник в Америці. Коли почта управильниться, то в стейтах Ню Йорк, Ню Джерзи і Пенсилвенія „Свобода" буде все на другий день, а в дальших або на другий або на третій. Але хто хоче читати свою ґазету, то буде читати і на третій день. Є такі, що читають нюйорську ґазету „Таймс" і в Калифорнії. Ходить тільки о те; **аби ґазета була добра і цікава.** На се найбільше слід звернути увагу, бо як читачі будуть бачити, що ґазета добра, то і радо заплатять і всюди її будуть читати, навіть на найдальших Вестах. А щодо популярної просвітної і літературної часописі — казав він, — то з того можна би вийти так, **аби У. Н. Союз видавав таку ґазету окремо на безнес, на передплату.** Тижневник в формі денної ґазети не має такої вартости; **ліпше видавати популярно-науковий місячник,** в формі американських маґазинів (журналів), які передплатники могли би по прочитанню ще оправити в річники і так збільшувати свою бібліотеку. Такий місячник дійсно мав би велике значіннє, як би він був писаний приступно, популярно, і містив статті з усякої области, з життя американського й українського, а також і виїмки з красної літератури, а навіть гумор, а притім також і ілюстрації. Але таке виданнє не заступить щоденної ґазети. Воно повинно бути, однак не на місце „Свободи", але обіч неї, яко виданє окреме, тілько для передплатників.

Вкінці конвенція таки заявилась однодушно за дневником, а щоби і всі члени мали змогу в тій справі сказати свое слово і приняти постанову, ухвалено віддати ще сю справу до рішення всім членам через референдум.

І сього місяця члени У. Н. Союза будуть власне на своїх мітінґах сю справу обговорювати і рішати.

Ми віримо, що члени однодушно є за дневником. Дискусія може бути хиба над ціною ґазети.

Члени може здивуються, чому тепер на „Свободу" яко **дводневник** (що два дни) платять 17 центів, а по новім році мали би платити аж 25 центів?

Отже се є з отсеї причини:

Тепер 17 центів на „Свободу" не вистарчає і длятого „Свобода" (через дорожню паперу і инших матеріялів) **в останнім часі зробила 7 тисяч долярів довгу і мусіла містити більше оголошень ніж статий до читання.**

Тепер же члени і конвенція заявились, щоби **число оголошень зменьшити** і щоби **жінкам членів** У. Н. Союза ґазети **не посилати,** отже **і доходи „Свободи" з двох жерел зменьшаться.**

Длятого коли „Свобода" має виходити на будуче згідно з волею членів, то **дводневник не може виходити за меньше як за 25 центів місячно для членів У. Н. Союза.** За 17 центів місячно може виходити лише тижневик.

Але з огляду, що тойсамий друкарський, адміністраційний і редакційний апарат може видавати таксамо легко як 6-сторінковий дводневник також і 4-сторінковий дневник, то ріжниця між одним і другим буде виносити лише 5 центів місячно.

Отже **тижневник** не може тепер коштувати таньше членів У. Н. Союза як **17 центів місячно.**

Дводневник — 25 центів.

А дневник — 30 центів місячно.

В кождім випадку число оголошень (адвертайзментів) буде зменьшене і жінки членів У. Н. Союза не будуть діставати ґазети.

Розуміється, що не члени, передплатники будуть платити більше ніж члени. Члени платять меньше через те, що адміністрація „Свободи" має з ними меньше роботи ніж з передплатниками. **Однак і передплатникам „Свобода" не буде дорозша ніж платять наприклад Поляки, Литовці, Москалі або инші за свої ґазети. Вона буде оцінена після коштів, бо „Свобода" зарібків не хоче. Вона ніколи бизнесів не робила і не буде робити, а тільки сповняє свій тяжкий обовязок. Але притім ще слід завважити, що і передплатники „Свободи" дуже легко можуть свою ціну за ґазету зменьшити, коли вступлять в члени У. Н. Союза. Тоді будуть користати з усіх привілеїв орґанізації, між иншим і з того, що мати-муть ґазету за дешевшу ціну.**

Члени У. Н. Союза повинні справу видавання орґану У. Н. Союза від Нового року дуже поважно і пильно розважити.

Вони повинні не лише глядіти на се, що кілька центів більдають місячно. То правда, що вони дають кілька центів місячно більше, **але зате не дають кілька долярів річно.** Що лекше дати, чи 30 центів місячно, чи 8 долярів або більше на рік? І впрочім, се-ж вони дають **для себе,** а не для кого другого. Прецінь оплата ґазети то одинока річ з вкладки, за яку дістають щодня заплачений артикул!

Крім того треба тямити, що дневник, особливо як він буде добрий, живий, цікавий, двигне громадський і просвітний рух серед Українців в Америці і в Канаді.

Дневник буде тим осередком, коло якого будуть обертатись всі пружини громадського життя.

Сьогодня, коли наш край попав в неволю найтяжшого його ворога, який нищить там українські ґазети, нашим обовязком є поставити дневник тут, на вільній землі Вашинґтона, аби відси гомоніло вільне слово українського народу і кликало до боротьби проти неволі, а за волю рідного краю, яка прийде, але не без труду, посвяти і боротьби всіх Українців.

ДО ГРОМАДЯН УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

(Комунікат Українського Горожанського Комітету у Львові).

Львів, дня 17. вересня, 1920.

Від довшого часу зменьшилась жертвенність громадян Українців в Америці на цілі в старому краю. Ми від довшого часу одержуємо лиш дуже рідко і то незначні грошеві посилки з Америки. Таксамо остають без відповіди наші письма й телеграми. Не знаємо, як собі се вияснити. Зближається зима, найстрашнійша зима за час цілої війни. Велика скількість населення не перезимує її, якщо не прийде видатна і скора поміч від Вас, заморські Земляки. 133—

За Виконуючий Виділ Українського Горожанського Комітету у Львові:

Др. Степан Федак, голова;
Володимир Целевич, писар.

Гроші посилати через:
ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ
або
ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР
у Львові, ул. Підвалле, ч. 7.

а рівночасно повідомити Український Горожанський Комітет, на адресу, Львів, ул. Руська, ч. 3.

З Америки і Канади пересилати гроші до львівських українських банків через пересилкові бюра, найліпше American Express Co., переказуючи їх в долярах.

ПО ПОВОРОТІ ВИННИЧЕНКА.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Прага, Чехословаччина,
дня 12. жовтня, 1920.

У відомостях, привезених В. Винниченком, конкретних вістий мало; більше його власних поглядів і огірчень, викликаних невдалою пробою порозуміння.

Передівсім дуже невдоволений з Леніна, котрий йому не дав авдієнції. **Каже, що Ленін поводиться як китайський імператор, і так його і прозивають „багдиханом", за що большовицька „чрезвичайка" тяжко карає. Винниченко вважає його в ґрунті річи таксамо неприхильним Україні як і Троцького, тільки, що Троцький не криється з тим, що він проти самостійної України, а Ленін криється.** Причину Винниченко бачить в принціпальним централізмі большевиків, що в інтересі революції, як вони той інтерес розуміють, доходять до ідеї знищення національностий. І навіть ті, що були на Україні, на ділах переконались, що неможливо іти проти української нації, а всетаки ще не важаться виступати з такими думками проти принятої російської централістичної доктрини. І навіть доходячи розумом до розуміння неминучости украінізації, вони всетаки реально не можуть вложитися в сю програму, і з тої українізації абсолютно нічого не виходить.

Проводирі большевицькі мають голови завернені манією великости, що нібито вони проводирі світової революції, і вони просто не бачать, що діється навколо них. Панує в дійсности ріжна наволоч, яка нібито заслужилась на фронті; ріжні підофіцири, спекулянти, чорносотенці в ґрунті річи, а дійсні ідейні большевики відсуваються від роботи; засилають їх кудись в глухі кути, коли сміють виступати проти системи.

Винниченкови усильно радили остатись на Московщині. **Обіцяли йому ріжні вигоди: добре мешканне, автомобіль, побільшений пайок (артикули поживи), але з тим, щоб не їхав на Україну.** Коли вість про його приїзд рознеслась, з ріжних кінців України стали до нього приїздити люди, але коли „чрезвичайка" стала записувати собі тих, що показувались до нього, та робити з того свій вжиток, сі візити стали дуже поменьшуватись.

Зрештою, він малоде й був поза Харковом. До Києва так і не дібрався, бо дороги розірвані, шини поздіймані повстанцями. Повстання не вгавають. Про свою родину на Херсонщині за пять місяців побуту на Україні не міг дістати ніякої відомости, так знищена всяка комунікація.

Ненавість до „комуністів" на Україні незвичайна. Крім усього иншого дуже їм шкодить та величезна роля, яку в їх адміністрації грають Жиди. Антисемітизм через се підіймається дуже. На Лівобічній Україні чекають Петлюри, не з якоїсь симпатії до нього, але на те тільки, щоб він поміг вибити комуністів, а сам він тим добрий, **„що його легко скинуть".**

Взагалі, в ширших кругах українських приїзд Винниченка викликав жаль, що от **„злигався чоловік з Москвою",** і коли довідались, що він рішив вертатись назад, то з того тішились.

Дуже прибитий крахом своєї політики. Хоче вийти зовсім з політичної роботи; віддатись фільософічним студіям. Але разом з тим носиться з гадкою надрукувати книгу **„Нечесність з собою",** — проти політики большевиків, а виїздячи з України, лишив там **„Отвертий лист до селян і робітників"** для потаємного розповсюдження про те для чого він їхав до Росії, і чому вернувся.

В СПРАВІ ОРҐАНУ „СВОБОДИ".

(Допись).

Трентон, Н. Дж., 3. падолиста 1920.

Хочу поділитися своїми гадками з членами У. Н. Союза, а радше висказати свої погляди щодо нашої часописі „Свободи": яка її має бути надальше будучність!? Певна річ, що наш нарід відчуває брак просвіти і щораз хоче більше читати аби бодай тим дігнати інші народи і стати на уровені з культурним світом.

Для мене самого **замало дводневника,** так як він тепер виходить 3 рази в тижні. Я крім того пренумерував собі ще „Укр. Щоденні Вісти", за котрі плачу 30 центів на тиждень (не на місяць), а як „Свободу" пропонується за 30 центів на місяць для членів У. Н. Союза, то чиж для нас такий великий тяґар дати 30 цнт. на місяць, за що отримаємо около 26 чисел „Свободи" в місяць? Се зробило би для члена $3.60 на цілий рік і мав би щодня свіжу часопись. Попробуйте собі пренумерувати „Укр. Щоденні Вісти" (таком дневник), за котрі заплатите $15.00 на рік! І Ви мислите, що з того щось навчитесь? Ні, нічого, бо ся ґазета збиває робітникови цвях в голову і робить його прямо звірюкою! Вона ширить ненависть до найменьшого нашого інтеліґента; називає його „буржуєм". А прецінь інтеліґенти працюють разом з робітниками за визволеннє України і ліпшу долю нашого селянина, щоби повалити капіталізм! Се кождий робітник знає. Большевики не вірять в орґанізацію з долини; кажуть, що ми підпираємо всяку буржуазію і клюрикалів. У них значить тільки строго пролетарська робітнича кляса і при її помочі згори, силою вводити реформи диктатурою пролетаріяту. Такої „політики" можна навчитись з комуністичної ґазети „Укр. Щоденні Вісти", а більше нічого. Богато арґументів можнаб написати про той большевицький комунізм, який вони хочуть насадити нашому селянинови на Україні разом зі своїм месією Леніном, але хочу лишити місця для других членів, щоби висказали свої думки, чи має виходити „Свобода" яко дейник, котрого я всім серцем бажаю і годжусь платити по 30 цнт. місячно. **Нехай жиє „Свобода" і нехай розвивається У. Н. Союз і дає просвіту своїм членам, котрі стали в ряди до праці для визволення своїх братів.**

Онуфрій Собчак,
член 245 від. У. Н. С.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Читач „Свободи", Ню Йорк, Н. Й. — Поділ на дві великі партії в Злучених Державах був здавна. Перед революцією був поділ на анґлійський спосіб. Були „Торі" (королівці, консерватисти) і „Віґи" (партія опозиційна). По революції були приклонники Гемілтона, котрі звались „федералісти", і приклонники Джеферсона, котрі звались „республіканці". Федералісти були з богатшої кляси (давні Торі) і були за сильною федеральною владою, а республіканці (давні Віґи) були з біднійшої кляси і проти сильної федеральної влади.

Спершу федералісти були сильнійші і кпили собі з республіканців, називаючи їх з погордою „демократами" (себто такими, як тоді були у Франції, що підчас революції шляхті голови втинали), однак тодішні республіканці приняли ще й додаток „демократи" і називали себе „демократи-республіканці".

Два перші президенти, Вашинґтон і Едемс, були федералісти. Потім прийшов Джеферсон, автор Декларації Независимости, член партії „демократично-республіканської", яка довше удержалась при власти, а в 1828 році приняла назву **„демократична"** і з такою осталась до нині.

Нова партія **республіканська,** яка є тепер, повстала щойно в 1855 році із злуки ріжних дрібних груп. Вона тоді заявилась, що неволя Неґрів не може бути розширена з полудневих „стейтів (де була неволя) до територій (земель ще не признаних за стейти), але що Неґри там мають бути вільні так як в північних стейтах. При виборах в 1856 році республіканці ще програли, а вибрали демократи Бюкенена. Аж в 1860 році республіканці вперве побідили, вибираючи президентом Линколна. Від нього датується зріст республіканської партії. Вона була при власти від 1861 до 1885, потім від 1889 до 1893, від 1897 до 1912, і тепер прийшла знова до власти, вибираючи президентом Воррена Дж. Гардинґа.

Східна Галичина (українська) обіймає **простору** 56.000 квадратових кільометрів або около 22.000 квадратових миль (американських); **населення** має около 5 міліонів душ, з чого 74% є Українців, 13% Поляків, 12% Жидів і 1% Німців.

Державою Східна Галичина може бути, бо є ще меньші держави від неї. Швайцарія має простору лиш 15.000 квадратових миль; Данія таксамо; Голяндія лише 12.000, а Бельґія 11.000. Значить, що східно-галицька держава простором була би майже така як Голяндія і Бельґія разом.

Розуміється, що на будуче Східна Галичина злучиться з Україною, але зорганізованнє в окрему республіку до сього не буде жадною перешкодою.

Підкрапатська (Угорська) **Русь** є щодо простору 4 рази меньша від Східної Галичини, а щодо населення 10 разів меньша.

Каторга — се російське слово; означає роботи на засланню в копальнях. Російський уряд карав каторгою політичних вязнів на Сибірі.

ЛИСТ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ДО АМЕРИКИ.

(Писаний підпоручником з Української Галицької Армії в Чехословаччині, Дмитром Купчаком, до брата Якова Купчака в Ню Йорку, Н. Й.).

Німецьке Яблонне,
дня 20. вересня, 1920.

Дорогий Брате Якове: —

Найперше, спішу Вас повідомити, що я здоров, котрого здоровля і для Вас зі щирого серця бажаю. Дуже радий тому, що дещо довідався про те, як живете в Америці. Ще раз хочу згадати та щиро подякувати за книжки, котрі в двох пакетах отримав. Також дякую за лист з 28/VIII, котрий я сегодня отримав. З Вашого листа довідуюся, що Вас досить інтересує наша справа в Німецькім Яблоннім. Напишу Вам, що в нас діло йде досить добре, а найбільше поступає ріжна **просвітка праця.** В нас дуже богато є **ріжкородних курсів підготовляючої ріжної науки.** Дармо сидіти ми не сидимо з огляду того, що ми всі тут як вигнанці, без роботи, та хочемо час використати. Приходиться ріжно перебувати, але праця підготовча таки іде добре. Кожду хвилину треба використати, коли є на се свобіднійший час. В старому рідному краю робота просвітна тепер затримана через гербуючу Ляшню, котра глумить останки наших сил. Страшенно ми перемоджені війною. Не рік і не два ми бємось. **Ніхто за нами, тільки всі проти нас.** Ми боремось; горять наші міста, місточка, та села і горяча кров не стає лятися. **Повні до переповнення ляцькі тюрми нашими братами;** чорніє біле тіло в сірих казаматах, а по них видніють тільки людські поморені кістяки. Сотнями мучиться нашого брата в казаматах; Ляшня і далі тлумить безборонний люд; забирає останню одежину і останній кусник хліба; **цілі села захоплені страшними пошестями та недугами; стоять пустками українські оселі, а Ляшня далі мучить, тисне і вискажує дужу безборонного селянина.** Дармо плаче сивий дідусь, нічого не доплачеться; сини його одні полягли в бою, другі конають в ляцькій неволі, а Ляхи поштуркують сиву голову, зневажають і забирають йому останне! О, проклята, ти ненаситна Ляшне! Проклятте впаде на тебе, не забувай, що туртурами нічого не зробиш; не здусиш нашого славного українського духа! Прийде хвиля, коли вдаримо зі всіх закутин і рознесемо твоє кодло паршиве, збудоване на кістках українських і підлите нашою кровю!

Дивіться-ж, Ви в Америці; Ваша доля інакша як наша; Вам свобіднійше мож думати, писати і говорити; тож Вашим обовязком є підпирати кождий рух і цілко орґанізуватись. А що я замітив з тих часописий, котрі я дістав від Вас і перечитав докладно? Дуже засумувався. Спитаєте чого? А я Вам наведу декілька правдивих фактів, а іменно:

У Вас в Америці замісць підпирати свій рух взаїмно, то свої своїх взаїмно поборюють. Одні часописі обклеветують другі; одна старається висше другої піднестись на вершок „слави". **А чому-ж вони всі разом не постараються, щоб видавати в анґлійській мові часопись, котру-б писали спеціяльно для Анґлійців, щоб вони читали про звірства Ляшні?** Беріть примір з Ляшні. Вони як Жидова, що бє людину і кричить, так Ляшня заповняє пресу чужу ріжними брехнями про нас, а чужинці і тому вірять. Нашим обовязком є як найбільше дати знати про себе, що ми і чого бажаємо. Гуртуватись в як найбільші орґанізації, а не ділитись на партії. Ми з тим до ладу не дійдемо, коли будемо партія партію поборювати. Час вже прозріти, що ми за одні. Проч з буржуями, хай живе соціялізм і демократизм в Українській Республіці без попа і без пана, вільна Україна від Сяну аж по Кавказ! І не забувайте, що Україна такой буде; але треба праці, праці і праці. Вам досить добре в Америці все зробити. Ми всі перетомлені війною; сил в на не стає. Подумайте, я ще від 1914. року 17-літний пушив на війну від 1915 на Україні, а від 1917 в Українській Армії; прийшлося битись нераз з лютими ворогами неньки України, хто тілько розтягав кровожадну руку по її добро. І поки недоля чоловіка не загнала сюди, але і тут не дармуємо, вчимося і далі діло йде в нашій армії. **Нема ані одного, котрий би не вмів читати; всі виучились і діло йде досить добре.** Я також вчуся, бо війна не дала мені вчитись далі в школах, і мушу тепер сам приватно вчитись. Ночі і дні чоловік працює, щоби що знав для користи рідному краєви. Небавом укінчу Курс Урядників Почтових, котрий вже триває 4 місяці. Підготовляємо матеріял для України. Богато би я Вам написав ще що нового, та не стане паперу а я хочу де що Вам написати, про що Ви мене просили, а другим разом напишу більше. І оттак, нашим командантом є полковник Варивода, а про Івана Сіяка чути, що він є на Великій Україні; проводить творчу роботу як добрий організатор. Що з дому то нічого тепер не маю; мабуть почта не йде. Що робиться, не звісно.

Пишіть мені часто листи та богато. Я Вам скоро пішлю нашу фотографію Почтового Курсу; завтра відберу від фотографа. Спішуся до праці і кінчу писати та здоровлю щиро

Гаразд.

Дмитро Купчак.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Скибінський Володимир, хор. У. Г. А. з Глинян, пов. Перемишляни, впав жертвою пятнисового тифу. Вправді тиф перебув ще в измі 1919 р. в Немирові на Україні. Однак дякуючи пануючим там невідрадним санітарним відносинам дістав запаленнє легких, котре скоро перейшло в хронічну, грудну недугу. Скоро тільки заблисла надія на поворот до дому, вибрався з братом в дорогу. Але в дорозі ... майже перед самими порогами своїх рідних сторін, серед невисказаних фізичних і душевних мук, скінчив своє молоде життє дня 26. серпня с. р., проживши 23 літ. В домовині привезено його до дому, де серед грому гармат його похоронено.

Покійний визначався прикметами дуже гарного характеру, замилуванням до орґанізування хорів та аматорських кружків. В 1918 р. реклямовано його через те з війська до табору виселенців Волинців в Нідеральмі коло Сольного роду. Там вперве заняв він також посаду учителя. В нім втратила українська громада многонадійного і витривалого робітника. Земля йому нехай буде пером.

Йосиф Гудз, студент медицини, помер 2. жовтня в 22 році життя. Похорон відбувся 4. жовтня в Коломиї. Покійний скінчив VI. кл. гімн. в Коломиї, а відтак поїхав до Відня, де здав матуру. В 1918 р. записався на львівський університет на медицину.

Іван Грубер, друкарський машиніст, член-інвалід професійної орґанізації „Оґнище" у Львові, помер дня 11. жовтня с. р. в 72 році життя.

Інж. Адам Теодорович, директор міського закладу газового, помер у Львові, дня 10. вересня, в 56. році життя.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Про українську інтелігенцію у Львові.

Не раз іне два доводилося чути ба й писати про трагічне матеріяльне положення сучасної української інтелігенції у Львові...

На нікому мабуть так як на ній не провірюються слова Кавтського, що **„інтелігенція поволі гине з голоду; небавком не лишиться їй нічого кромі почуття свойого достоїнства".** Нехайже долі їсть пісну бульбу на обід і вечеру, а в годину розжалоблення нехай себе кріпить і гріє свідомостю, що **вона одна у Львові цілковито стоїть осторонь від воєнних заробітків і того цілого брудного торговища, витвореного відносинами й подіями останніх років...**

Наша інтелігенція бореться за істнуванне в кожду днину. Ніхто з неї не має рент ,ні землі здобутої зручностю, розбоем, підступом ні лизунством своїм чи своїх преків.

. . . .

Є у нас одна святими не признана, а людьми виклята професія: **літерати, публіцисти, денникарі.** А сеж прецінь — горожани праці!

Кожда днина для них — новою битвою, новою виправою, новим трудом! Так було вчора, так є сьогодня і так буде завтра. День в день зачинають вони на ново виковувати свою душу. А душею їх є труд всегорішня мозку і мязів. І не думайте, що наспіє коли небудь днина, що їх будівля стане готова, покінчена. Їх робота є немов симфонія. Триває до того часу, доки грають інструменти, доки валять молоти і кільофи, скриплять пера, дрожать пальці, томиться думка, кровю напливають жили. Такий є їх твір. Триває опісля в душах знов як симфонія по виході з концертової салі. А оконечним плодом їхнього труду — буде знову новий труд...

Не від сьогодня літерат чи денникар був у нас одиницею матеріяльно покривдженою. Загально втерлася і прийнялася поговірка, що літерат мусить мати діраві черевики, а як случайно має цілі або, не дай Бог, дві пари (знаю такий случай), то наше окруженне глядить на нього з недовірем...

. . . .

Чи прийде час, коли наші інінтелігентні люде зрозуміють, признають і оцінять каторжний труд сих сірих, безіменних робітників пера?

Тиберій Горобець.

(„Укр. Думка").

З ГАЛИЧИНИ.

Чортківщина під большевиками.

Сім тижнів пережив чортківський повіт під червоним обухом. Хоч за сей короткий час не встигли большевики ще як слід розгосподаритися, но все таки дали добре почути свій нястук.

Перші червоні війска, що в силі двох бригад здобули Чортків боронений кількома (дослівно!) козаками і трома скорострілами, ограбили кілька українських і жидівських родин, між тим одну бідну вдову по старшині укр.-галицької армії та кілька крамниць. Було се, свого рода, віндикодованне, як вони говорили, за жертви, які понесли при здобуванню міста. Коли фронт пересунувся дальше на захід і управу повіта переняли присилані власти, грабежі скінчилися а на їх місце почалося постепенне нищенне усіх „буржуйських постанов". Опечатали усі більші крамниці і склади та зареквірували товари, знищили інвентар окружного суду і вивезли часть табулярних книг, тому бо се „буржуйська установа", де судили „рабочих і крестян"...

В домах інтелігентів, в першій мірі там де властителі виїхали, поспису вали докладно усю хатню обстанову та в міру потреби забирали її для військових частин а в дійсности предмети сі, головно фортепіяни, дуже часто мандрували до зелізничих возів та разом з углем, яке остало на стації і забраним тут і там збіжем їхали на схід для „голодуючого пролетаріяту Росії".

В місті настав голод і недостача середників потрібних в щоденнім життю, раз тому, що усі крамниці були зачинені а вільна торговля зборонена (в заміну за се мав повстати кооператив, який одначе позістав тільки теорією), а по друге тому, що установлено курс совітського рубля на рівні з царським карбованцем, двома коронами, двома марками і двома гривнами, а в дійсности на чорной біржі мож було дістати за одну корону 10 сов. рублів. Обовязково мало приниматися тільки в дрібних знаках. Селяни не хотіли инших грошей тільки корон, жиди знова тільки сов. рублів по части з боязни а по части, сподіючися контрибуції, яку таки опісля заплатили в сумі 15 міліонів сов. рублів. Товари, які дозволено було продавати, як пр. овочі, сірники, паперці, гузики і прочі дрібнички підскочили на ціні в відношенню вартости сов. рубля до корони після курсу чорної біржі. Пр. горня кави і кавальчик білого хліба коштувало 250 сов. карб., 100 роблених папіросів 2—3.000 сов. рублів і т. д. Польські марки мали курс між 40—70 сотиків.

В короткім часі міське населенніц остало без гроша; хто міг ішов на села працювати на поли, иншим не зіставало нічо иншого, як вступати до совітської служби. На селі життя було лекше, бо їсти було що, а такі предмети як сіль, сірники, нафту та мило приносили купці до села і міняли за муку, набіл та бульбу.

Повітовим комісарем зглядно головою Повітового революційного комітету, який обняв владу в імени галицької соціялістичної радянської республики, був сперші Жид Цвілінг, опісля Українець-Галичанин Лялька. Сему другому завдячує повіт, що не відчув большевицької влади так, як инші повіти. Одначе його зглядно нагідна господарка неподобалася голові Галревкому Затонському, котрий усунув його з головства, а покликав на його місце селянина з Хоросткова, реемігранта з Канади, Пастернака, котрий показав вже більше урядової енергії, головно супроти інтелігенції.

Ся послідна переживала дійсно важкі хвилі. Кождий, що жив в гарнім назовні домі, носив чистий ковнірець і краватку — був в очах „товаришів" буржуєм, якого повинні вони нищити всякими способами, так щоби усі зрозуміли і побачили, що се диктатура пролетаріяту. На кождім мітінгу, яких було аж надто доволі, при кождій нагоді всякі комісарі накликали рабочих і крестян до нищення і гонення проклятої інтелігенції: „адвокатів, судів, учителів, попів і тим подібної дрібнобуржуазної зволочі, „бо вона вже доволі напилася пролетарської крови, — тепер настав час цанування робітників і селян і сі мають вам, сліпі щенята, (інтелігенція) показувати як будується життя, як строїться державу і ви мусите іти до них учитися". Се слова голови Галревкому Затонського котрий сам був колись доцентом київського університету, а тепер зірвав всякий контакт з наукою, культурою і власним розумом.

Такими і подібними словами почивали і кінчили всякі оратори свої бесіди. Чи говорили вони се з переконання, годі вірити, мабуть се належить до большевицького бон-тону, подібно як і се, що кождий їхній партійник представляється звичайно робітником, а женщина кухаркою. До „приємних" переживань інтелігенції належить також реквізиція кватир. Кождий „товариш" жадав чистої і мягкої постелі, мягких крісел (фотелів) і т. п., як також сего, щоби господиня дому варила йому їсти, хоч в теорії балакається, що „не нада пасдугіватьса наймним трудом". Коли в комнаті не було вільних ліжок, то жителі дому мали спати на підлозі а товариші на ліжках.

Часть інтелігенції завізвано до праці в большевицьких урядах і вона, маючи до вибору або працю в радянських урядах або революційний трибунал і розстріл, вибирала перше, тим більше, що кождий їхній співробітник був в части обезпечений перед реквізиціями та викиненнем із свого помешкання, як також мав право харчування в їх кухни, що за часів большевицького панування було великим добродійством.

Коли власти побачили, що інтелігенція не ходить на театральні вистави, мітінги, суботники (кількагодинна спільна праця усіх громадян в суботу пополудни для „загального добра"), словом — не дається зманювати на большевицькі обіцянки, постановили виарештувати усіх звичайних інтелігентів. Щоби сему зарадити, голова культурно-освітного відділу (галицький учитель) дав приказ кільком інтелігентам устроїти концерт і се виратувало на якийсь час неодного від безплатної поїздки на примусові роботи в глибину Росії.

Економічна нужда відтручувала усіх від попирання радянської влади. Зелізно-дорожні робітники одержали за цїломісячну працю при відбудові моста і розширюванню шляху по кілька кг. муки і на сім покінчилася заплата. Селянам почали роздавати поміщицькі землі, одначе селяни не давалися сим зманювати, бо не вірили в стійність большевицького панування. Селяни нарікали на безупинне забиранне підвод та реквірованне збіжа для армії, хоч в теорії армія мала запровіятовуватися з України. В останніх тижнях свого панування почали большевики показувати щораз більше свою жостокість. Співробітників ревкому Українців почали віддалювати з посад за націоналізм а на їх місце приймати Жидів і Поляків або спроваджувати Москалів. Знесли поділ шкіл і стали впроваджувати в життє єдину трудову школу, в якій міг учити всякий хто хотів, без огляду на освіту, щоби тільки був партійним. Церкву відділили від держави, викинено науку релігії зі школи а священикам заборонено навіть вступ до шкільного будинку. Се найбільше неподобалося нашим селянам і відтручувало від посилання дітий до школи. В останнім дни перед відворотом був вже видрукований приказ, що кождому горожанинови вільно мати тільки дві пари білля і 5 кг. муки в хаті; проче віддати для армії і пролетарів.

Війско їх, „красная армія", голодне і обдерте, в паперових убранцях, держиться тільки тером а при першій нагоді глядить, щоби утечи. Дійсним пострахом являється для них армія У. Н. Р., головно тому, що се по більшій части люди вправлені у веденню партизанської війни і супроти червоних безпощадні. „Якби не Петлюрівці — говорили вони — то ми були би давно над Сяном". І дійсно перед малим відділом козаків, що зайшов їм дорогу із заду, розплилася ціла армія, що становила ліве крило їхнього фронту. Все утікало лісами за Збруч.

Чрезвичайка не далася нікому особливо в знаки тому, що начальник її Самсонов, любив „хабарі" і се ратувало людий від смерти а йому запевнювало будучність.

Урядовою мовою були у них усі три мови, якими послугується населенніц. Українську мову називали вони звичайно „галіційською" і переконували усіх, що істнує галицька нація, яку вони розбудять до нового життя, бо буржуазна Австрія гнобила сю націю, не дозволила їй розвинутися.

Втікли большевики, прийшли ще раз Поляки. Розпочалися нові арештовання. Пійшли в курс доноси і богато невинних людий знову тиняється до тюрмах. Очевидно, головно з поміж інтелігенції. Між иншим попав в тюрму др. Боцюрків, б. укр. комісар Бучача, а відтак висший урядовець У. Н. Р.

(„Українська Думка").

ТІЙ, ЩО ДО НАС ВЕРНУЛА!

(Присвята Константині Малицькій).

Серед зимних, ледяних просторів
Ти провела в Сибірі пять літ,
Дні і ночи мріла про Вкраїну,
Де широка Ангара шумить.

Царський указ на далеку північ,
В країну тайг Тебе заслав,
Що трудилась для свого народа,
Полюбила над все рідний край.

Ти учила українські діти
І вказала світляні шляхи,
Та веліла йти сими шляхами,
Де сіяє Сонце Свободи.

Як сибірська земля з краю горя
Ізмінялась в країну краси,
Ти вернула у рідную землю,
Щоб за неї віддати життє.

Повернула Ти до нас з заслання,
Та у крови найшла рідний край,
Гекатомби героїв покрили
Рідні ниви, зелені степи.

Але тюрма і страшні терпіння
Кров і жертва та завзятий бій,
Розбудили народнього Духа,
Що мов стовп огнистий засіяв.

Дух народній піднявся високо,
Обновився в крови та огни
І до бою за велику справу
Стають борців крицеві ряди.

І не знищить нас ніяка сила,—
Ми готові на муки й тюрми
В слід Героїв, що за нас упали
На чужині та в рідній земли.

Попереду підеш Ти у бою,
Та не будеш самотою йти —
За Тобою шляхом праці, труду
До спільної добемось мети!

Львів, 21. IX. 1920. **С. Ол.**

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ҐРАФ ТИШКЕВИЧ ВЗИВАЄ ДО ПІДПИРАННЯ ПЕТЛЮРИ.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ.

Париж, 21. жовтня, 1920.

Тяжке становище знов складається для України з подіями останніх днів.

Нова „Скоропадщина", що інспірується невтомними агентами бувшого гетьмана, яких ми бачили вже в Києві в 1918 році, готується за кулісами столиць Европи.

Червона хмара большевиків знов вирисовується на обрію України з ліквідацією польсько-російського фронту і наша армія вже відражає жорстокі атаки скупчених большевицьких полків, що направлені на „Петлюрівський" фронт для ліквідації Української Народньої Республіки.

На півдні, на виходах з Криму стоїть третя сила. Ми не знаємо, що вона несе нам: згоду, або денікінський ніж в спину.

Момент є критичний. Назріває щось рішуче і тверде як життє.

І в цей історичний момент, в якому наш люд виборює собі остаточно свою волю, в якому по довгих многолітних змаганнях він стане, завдяки тільки собі, великим европейським вільним народом, одно лише затримує його на сій славній дорозі — це **розєднаннє тих, що повинні бути його провідниками.**

Яко один з найстарших літами, а може найстарший з представників України, позволяю собі піднести голос і закликати усіх чесних представників нашої інтеліґенції, особливо за кордоном, до спільної акції, занехання партійної чи особистої боротьби — **до зєднання коло одного прапора Самостійної Вільної України.**

Люд наш і ми з ним бачимо його в руках Петлюри, невідступного представника найкрасших і найбільше реальних його ідеалів.

Відкиньте, хоч на який час, всі його противники, те, що могло Вас від нього ділити. Невже святе діло, окуплене кровю нашого війська і нашого люду, буде нищитись перед опінією цілої Европи нашою партійною чи особистою боротьбою?!

Передівсім мені бажано було-б бачити разом з Петлюрою тих найвидатнійших старих діячів України, що відійшли від нього вліво і вправо, хто по міркованям партійним, хто політичним. Отже і соціялістам-федералістам слід вже відкинути перестарілий оклик і думку про федерацію. Я певен, що вони стоять за самостійність не яко гасло незрозуміле вже „через самостійність до федерації", — але яко гасло великого народу свідомого самого себе і своєї мети.

Люд український переконався, що ні Совітська Україна Раковського, ні царська Скоропадського не дадуть йому волі.

Відвернімся з погордою від їх аґентів; забудьмо про ту ганьбу; а понад їх ганебну комедію, яку маємо перед собою, гляньмо дальше — на страшну траґедію нашого війська і люду — і з почуттєм сильного та повного патріотизму, національної і високої гідности і чести, подаймо собі кріпко руки для великого діла у велику хвилину, яка ніколи нам вже не повернеться.

Ґраф Михайло Тишкевич,
Президент Української Делеґації в Парижі.

ПОЗІР! РОДИМЦІ! ПОЗІР!

Довголітна війна скінчилась, і вже наступив МИР, і вже можно повертати на РІДНУ ЗЕМЛЮ, котру ми поневоли опустили, а до котрої так тягне серце кождого УКРАЇНЦЯ на іміграції.

І тому хто з Вас Родимці бажає слідуючі

СВЯТА РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО

відсвяткувати (по довголітній розлуці) разом в злуці зі своєю РІДНЕЮ, тому якраз НАЙКОРИСТНІЙША НАГОДА відїхати до краю, дня 9-го грудня, на добрім КОРАБЛИ САКСОНІЯ, котрий їде без пересідання, прямо до Гамбурга.

Тим кораблем відїзджає наш секретар компанії Іван Т. Подоляк, **УКРАЇНЕЦЬ, родом з Галичини,** котрий добре **заопікуєся** тими пасажирами, які хочуть **відїхати на родину** висше згаданого дня, через **нашу компанію, в цілій дорозі** а це: **з Ню Йорку** аж до Вашої місцевости. 131,32,34

По дальшу пораду і інформацію просимо голоситися устно або і писемно до:

HAMBURG TRANSPORT COMPANY,
55 EAST 125TH STREET, NEW YORK, N. Y.

ХУСТКИ

ЛІТНІ І ЗИМОВІ, ШОВКОВІ І ВОВНЯНІ, МОЖНА НАБУТИ ПІД АДРЕСОЮ:

77c—

UKRAINIAN BAZAR,
168 East 4th Street,
NEW YORK, N. Y.

ЛІЧЕННЄ ХОРИХ ПРИРОДНИМ СПОСОБОМ

Міліони людий знають вже тепер, як придержувати здоровлє і життя до пізної старости. Вони уживають натурального ліку

БОЛГАРСЬКИЙ ЧАЙ НА КРОВ

ДЛЯ ВІДСВІЖЕННЯ КРОВИ
ВПОРЯДКОВАННЯ ЧЕРЕВА
ПРОЧИЩЕННЯ ЖОЛУДКА
ОЖИВЛЕННЯ ПЕЧІНОК
ВІДНОВЛЕННЯ НИРОК

Дбаючі родичі повинні тримати у себе в хаті отсей гербатний чистий лік, як першу поміч проти перестуди, інфлюензи, хрипки, запалення і других поважнійших слабостий.

Продається у всіх друґсторах.

Можна замовити також почтою, висилаючи $1.25 на одну пачку більшої величини або $3.15 на три пачки, а $5.25 за шість пачок. Адреса: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ! В ROME, N. Y.

1) Фарма 176 акрів в добрім положенню; земля урожайна, половина ораної, решта ліс і пасовиско; вода перетинає 2 рази пасовиско; 13 коров, 1 бугай, 2 ялівки, 2 коні вартости 800 дол., стадо курий, машинерія і всьо що потреба до господарки. Спродаю з сім місяци дуже тано.

Ціна $6.900; готівкою $3.000 або $2.500

2) Фарма 182 акрів урожайної землі, половина під плугом, решта пасовиско і грубий ліс; 20 коров, 2 коні, 70 курий, 8 безрог, всякі машини до оброблення поля, в доброму стані.

Ціна $9.000, готівкою $4.000.

Ся фарма може бути на дві фамілії, гавз і будівлі в доброму стані.

3) Фарма 60 акрів плодовитої землі, 8 коров, 2 коні, 3 ялівки, 1 бугай, 100 курий, 5 пацюків, машини, будівлі в належитім стані.

Ціна $4.500, вплати $2.000.

Сі фарми є 1, 2 і 2½ милі від міста.

Родимці! Тепер є добра нагода купити фарму в околиці Ром, Н. Й., і прийти до здоровля на здоровім воздусі. До краю немя пощо вертати; бо там на нашій рідній земли запанувала шляхта, а тут тепер роботи брак по всіх містах, а центи розходяться. Товариші! Не жалуйте кілька долярів на дорогу, а приїзджайте до свого чоловіка Українця а я ручу своїм майном за правдомовність. Кождий що купить фарму дістане рекордований акт інтибуляційний. Прошу приїхати впрост до мого власного дому, або пишіть по інформації до: 31-34

ІВАН ЛАВРУК,
306 S. MADISON STREET,
ROME, N. Y.
Телефон 1377.

ШИФКАРТИ З ЗЕЛІЗНИЧИМИ ТІКЕТАМИ

ПРОДАЄМ ДО
ОСЬВЕНЦІМА, МИСЛОВЕЦЬ ТА ЛЬОВА НА НАЙБІЛЬШІ КОРАБЛІ, ЩО ВІДХОДЯТЬ ДО ГАМБУРҐА

ЛЯПЛЯНД	30. жовтня	ОСЬВЕНЦІМ	$105.00
		ОДЕНБЕРҐ	$105.10
АКВІТАНІЯ	2. ґадолиста	ОСЬВЕНЦІМ	$105.00
		МИСЛОВИЦЬ	$105.00
ОЛИМПІК	27. падолиста	ОСЬВЕНЦІМ	$105.00
		ОДЕНБЕРҐ	$105.10
	З ТІКЕТОМ ДО	ЧЕРНОВЕЦЬ	$108.50

На повисше поданих кораблях пасажир дістане найкрасшу вигоду за найменьшу суму гроший. Подорож морем триває 6 до 7 днів. Як хочете їхати добрим кораблем, сейчас присилайте завдаток на зарезервованнє каюти на корабли А ЩАСЛИВО І СКОРО ДІСТАНЕТЕСЬ ДОМІВ. Паспорти на виїзд дістаєм в протягу двох днів, за роботу не числимо нічого. 117—

ЯК ХОЧЕТЕ СПРОВАДИТИ з краю Вашу рідню, звертайтесь до нас, а ми виготовимо потрібні документи цілком даром і при помочи своїх представників крайових спровадимо ВАШУ РІДНЮ до кількох тижнів. Тисячі людий дісталось до Америки лише за помочію нас.

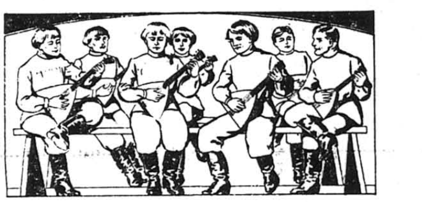
ЯК ХОЕТЕ скоро і певно вислати ГРОШІ ДО КРАЮ, то наш Банк чесно обслужить ВАС. Гроші вимінюємо після біжучого щоденного курсу та пересилаємо до краю ТЕЛЕҐРАФІЧНО, МОНЕЙ ОРДЕРОМ І ДРЕФТОМ як найскорше, і під повною гварантією. НАШ БАНК СТОЇТЬ В ТІСНІ ЗВЯЗИ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ, та маємо своїх власних кореспондентів котрі помагають виплачувати як найскорше післані гроші. Посилаючим гроші через наш Банк видаємо ОФІЦІЯЛЬНІ РЕСИТА та доручуємо власноручні підписи з краю.

В усіх потребах пасажирських і банкових просимо звертатись особисто або листовно на адресу:

HENRY C. ZARO, BANKER,
39 COOPER SQUARE, DEPT. U. F. **NEW YORK, N. Y.**

Columbia

Українські Рекорди

ТРЕБА УМІТИ БУТИ ВЕСЕЛИМ

10 INCH $1.00

E 4422 — **Світить місяць**, Орк. Балалаєчників, С. С. Самуелса; **Восточна процесія**, Орк. Балалаєчників, С. С. Самуелса

E 4440 — **В корчмі**, Орк. Балалаєчників, С. С. Самуелса; **Сінокос**, Орк. Балалаєчників, С. С. Самуелса

Покористовуватись життем, — се штука, якої треба вчитись. Жартувати, співати, єднати і приймати приятелів у себе дома, се садити квіти в городі вашого життя. Музика переносить вас в чудовий, прегарний світ мрій і уліпшує життеві відносини.

Згадані повисші рекорди забавлять ваших приятелів і звеселять вам хвилі на самоті. Кождому звісна славна оркестра Російської Балалайки. Вам певно нераз траплялось слухати і одушевлятись сею музикою. Слухати музику добірних артистів в своїй власній хаті, в кождий час, се найбільше вдоволенне.

ПОСЛУХАЙТЕ ЦІЛІСТЬ МУЗИЧНОЇ ПРОГРАМИ УКРАЇНСЬКИХ РЕКОРДІВ

E 596 — **Чи ти милий**, Любенецький, тенор.; **Марш Черкесів**, Оркестра Колюмбія.

E 707 — **Не співайте мені**, Григорович, барітон.; **Танець в пітьмі**, Оркестра.

E 1212 — **Гоп мої гричаники**, М. Міроненко, тенор.; **Сонце низенко**, М. Міроненко, тенор.

Спитайте у Вашого продавця о новий каталоґ Міжнародної Інструментальної Музики

Кождий продавець Columbia радо відограє для Вас сі рекорди зовсім безплатно. Він дасть Вам також каталоґ українських рекордів Columbia. Жадайте їх у него.

Рекорди Колюмбія віддають найліпше голос на Колюмбія Графоноля. Ціна $32.50 до $2.100.00.

Коли купуєте плити, то жадайте тільки плити „Колюмбія" і подайте число плити.

Звертайте увагу на сю торговельну марку на всіх плитах Колюмбія.

COLUMBIA GRAPHOPHONE COMPANY

ДОБРЕ ЗДОРОВЛЄ Є НАЙБІЛЬША БЛАГОДАТЬ БОЖА

Тому мусимо пильнувати себе, а при зближаючій слабости, найважнійшим є засягнути пораду і поміч лікарську.

ВИСИЛЕННЄ НЕРВІВ: В Америці поширилась хороба і обняла безмірне число людий, що хотяй не вважають себе хорими однак є нервозно розстроені, та часто знеохочені і умучені. Вони не всилі заінтересуватись своєю працею, кожде їхне змагання вимагає великих зусиль. Житте для них є довгим терпіннем, охота до їди відходить, лютяться, ненавидять людий, діткнені болями у всіх частинах тіла, терплять на запори, вітри, болі жолудка, тратять сон і мучаться безсонними ночами.

УСПІШНИЙ ВИСЛІД.

Пробуджене довіре веде до удачі. Роками працював я научними способами, щоб осягнути успішний вислід практики; совісно і з повною енергією дійшов я до сего, що тепер в змозі дати своїм пацієнтам цілковиту поміч на їх немочність, бо я не вірю в частинну лікарську пораду.

Житте людське є за дороге, щоб його віддавати під опіку когонебудь і наражуватись на терпіння і болі. Я уживаю дуже практичну методу до лічення слабостий: 130—

ЖОЛУДКА, ВНУТРОСТИЙ, ПЕЧІНКИ
КРОВИ, СКІРИ, СЕРЦЯ
СЛЕЗІНКИ, РЕВМАТИЗМУ, КОЛЬОК
СОЛІТЕРС, КОРЧІВ, ХОРОБУ ЛЕГКИХ
І ВСІ ДРУГІ ЗАНЕДБАНІ ХРОНІЧНІ ХОРОБИ.

Не страхайтесь станом своєї хороби або її застарілостю, приходіть сміло до мого офісу та засягніть приятельську безплатну пораду.

Я вам розкажу про дійсний стан вашої хороби і як можна зарадити. Від вас залежить чи схочете лічитись або ні.

ПОРАДА ДАРОМ.

ГОДИНИ ОФІСОВІ: Денно від 9-ої рано до 8-ої вечером.

DR. H. L. RUSSELL

В неділю: від 10-ої рано до 2-ої пополудни.

176 EAST JEFFERSON AVENUE, 1 DOOR EAST OF WOODWARD AVE., DETROIT, MICH.

КУПУЙТЕ

СТІННІ КАЛЄНДАРІ НА РІК 1921

і украшуйте ними вашу хату.

Маємо дуже гарні релігійні календарі в кольорових образах:

1. Ісус Христос.
2. Матер Божа.
3. Матер Божа з Дитятком.
4. Тайна Вечеря.
5. Ісус в Ооливнім Городі.

До кождого образа є причіплений великий календаріюм з червоними святами і неділями.

Поодинокий календар коштує 50 центів, а 5 календарів нараз вишлемо за $2.00.

Кромі календарів релігійних маємо великий вибір календарів світських з гарними малюнками і краєвидами, по тій самій ціні.

ДРУКУЄМО ТАКОЖ КАЛЕНДАРІ ДЛЯ БИЗНЕСМЕНІВ.

Пишіть до нас і присилайте замовлення і гроші на адресу:

HRISHKO BOOK STORE,
437 NORTH 6th AVENUE,
SCRANTON, PA.

ЛІКАРСТВА АПТИКИ СВ. МИХАЇЛА

Молодість Бальзам	$5.00
Бальзам на подвиганне в середині	3.00
Бальзам на безсонність	2.00
Кроплі на корчі в жолудку	2.00
Пігулки на конвульсії	5.00
Кроплі до очий від запалення	2.00
Лік на Солітер	5.00
Порошок до усування волося з лиця і тіла	1.00
Волосоріст до поросту чорного волося	2.00
Вусоріст до поросту довгих вусів	1.00
Піюли від руматизма і простуди	3.00
Масть до натирання від руматизма	2.00
Жолудковий бальзам від катару желудка	2.00
Пігулки до очищення жолудка	1.00
Фарба на сиве волосе (на всі кольори)	3.00
Масть на прищі, корости і лищаї	2.00
Геркулес, до скріплення сил і апетиту	2.00
Крім і мило до гарного лиця	1.25
Успокоюючий бальзам на нерви	2.00
Лік від простуди і інфлюенци	3.00
Бальзам до очищення зіпсутої крови	3.00
Пігулки від болю голови	2.00
Порошок на пітніючі ноги	1.00
Лік від гемороїдів	2.00
Масть до катру в носі	1.00
Краплі до болю зубів	1.00
Лік проти болю в горлі	1.00

Окрім всіх тих ліків, що тут подано, маємо всякі другі ліки против всіх хронічних і задавнених хоріб. За всі наші ліки даємо повну нашу ґарантію. Пишіть по каталоґ.

Хто пришле відразу 10 дол. на ріжні средства, вишлемо ДАРОМ дуже добрий дарунок. Як ви хорі на якунебудь слабість пишіть нам сейчас, а ми вам поможемо. Листи і моні-ордери на гроші належить адресувати до: 147чс—

ST. MICHAEL MEDICINE CO.,
Dept. D.
CARLSTADT, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщення платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошенне з 6 стрічок належить присилати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Пошукую **АНДРІЯ БУРЯКА,** з села Дзвиняче Горішне, повіт Турка, Гал. Він самий або хто про него знає, зволить зголоситись до мене на адресу: WASYL MYCZ, P. O. Box 355, Nesquehoning, Pa. 33-34

ПОТРЕБА сейчас женщини до кухні в ресторанті. Праця від 8-ої рано до 5-ої вечер. Неділі вільні. Платня $16.00 тижнево. Голоситись до ресторанту: Mr. LUBACK, 549 Pearl St., New York, N. Y. 34-35

Пошукую свого товариша **ГРИГОРІЯ СЕРЕТЮКА** в дуже важній справі. Походить з села Золишинця, повіт Тернопіль, Гал. В році 1913 перебував в Бруклині. Хтоби о нім знав або він сам, прошу зголоситись до: GEORGE JASINSKI, 36 Doris Ave., Highland Park, Detroit, Mich. 33-34

Проситься добр. **Т. ГАЛЕНДУ,** котрий перебував перед недавним часом в Гартфорд, Конн., ласкаво подати свою теперішну адресу в Пітсбурщині до адміністрації „Свободи", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 34

ДЯКОУЧИТЕЛЬ, з довголітною практикою, відповість всім культурним вимогам громади, пошукує посади з 15-им падолиста. Зголошення прийме: N. Y., c/o "Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 34-35

ПОТРЕБА мужеського кравця до помочи при костумерській роботі. Стала праця, платня від $30 до $50 на тиждень здібному кравцеви. Голоситись до: A. PASICHNYK, 513 [illegible] St., New York City. [illegible]32-34

BRYN MAWR PARK.

Сейчас можна набути дім на 11 кімнат, уладжение електричне і газове, горяча вода, тойлетс з водопроводом, підлоги з твердого дерева, отворені комини до огріваня, спеціяльний ганок на літну пору. Землі є 56x123 стіп. Ціна $9.500. Голоситись до властителя: A. M. PAAFFE, 202 Stone Avenue, Yonkers, N. Y. Telephone 410-Yonkers. 32-34

ПРИЙМУ НА БОРД фамілію з одною дитиною або жену з двома дівчатками. Маю просторе мешкание, добре уряджене. Голоситись прошу: ALEX VUZ, 124 Brook Ave., cor. E. 134th St., New York, N. Y. 34-35

ДОБРА НАГОДА!

На продаж ґросерня і бучерня. Бизнес добре вироблений межи Славянським народом; ціна дуже приступна. Інтересовані зволять голоситися впрост до штору на адресу: 38½ Green St., Jersey City, N. J. 34-39

ЕКСТРА! Конець прийшов для злодіїв і ошустів! Хто Вас обікрав або ошукав? Де твій муж або жінка? Прийдіть зі своїми клопотами до нашого офісу до одинокого українського детектива Михаїла Ґеллес, капітана Резервової Поліції. Приймаємо справи по цілій Америці. Порада даром. Повне вдоволення. Памятайте на адресу: MICHAEL GELLES, 299 Broadway, New York City — Telephone: Worth 3515. 100—

ЩАСЛИВІ ДНИ!

Наступлять для тих Українців в Америці, котрі будуть знати англійський язик. Коли Ви до сего часу не володієте ним, то впишіться до нашої школи а в протягу 3 місяців Ви будете читати, писати і говорити по англійськи. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: 95-98

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 46, 525 West 47th St.,
New York City.

ПОШУКУЮ доброго партнера до бизнесу чищення вікон. Добрі місця роботи і поплатна робота. Прошу голоситись на адресу: H. LANOWAY, 206 King St., Charleston, S. C. 34-9

Пошукую свого брата **ІВАНА ВОЛОШОНОВИЧА** і сестру по мужу **МАРІЮ ГАРМАТЯК.** Вона походять з села Крулика польського, повіт Сянок, Гал. Хто пришле їх адресу дістане $20.00 нагороди, або вони самі зволять зголоситися до мене у важній справі. HELENE WOLOSHONOWYCH, 18 Chapman St., Willimantic, Conn. 32-35

ХТО МАЄ ЗАМІР

спровадити знакомих або родину з краю до Америки а жадає інформацій в тій справі хай зголоситься до: 43—

IMMIGRANT AID CO., Inc.,
49 E. 7th Street, New York City.

МАСАЖИСТКА, европейського досвіду, запобігає ревматичним болям і ручить за успіх, про що свідчать її многі свідоцтва. Адреса: MARY URBANSKA, RUBINOWA, 310 E. 70th St., New York City. 22c37

АКРОН, О. АКРОН, О.

УКРАЇНСЬКИЙ ОФІС.

Продажа фарм і домів. Справи нотаріяльні. Пашпорти. Спроваджуємо родини зі Старого Краю. 13c46

UNION REAL ESTATE CO.,
Room 307,
38 So. Howard St., Akron, O.

ПРАВДИВИЙ МІД

В ВОЩИНІ 65 ЦЕНТІВ
В СЛОЇКУ ОДНОГО ДОЛЯРА.
З пасіки Володимира Корецького.

Замовлення враз з грішми засилайте на адресу: 19c34

VLADIMIR KORECKI,
Midland Ave., Park Ridge, N. J.

ФАРМА НА ПРОДАЖ, 65 акрів, орного 35 акрів, решта пасовиско і ліс, дім мешкальний з 6 кімнат, стайня на 32 коров і стайня на коні, курник, шопа на вози, 3 коні, 2 корови, 2 ялівки, безроги, кури, вози, плуги і др. фармерські знаряди; 6 миль від міста. Положенне фарми рівне і в здоровій околици. Ціна $5.500. Готівкою $3.000, решта на сплату. Голоситись до: MICHAEL KWASNYCIA, 412 East 5th Street, 4th floor back, New York, N. Y. 34-37

ЗРОБІТЬ ВАШЕ ВОЛОСЄ ГАРНИМ.

Відсвіжіть вашу голову! Стримайте випаданне волося! Усуньте порплі! Хай ваше волосе виросте буйне і гарне.

ВИ СЕ МОЖЕТЕ ЗРОБИТИ.

„ДАРМАФУҐА" дасть поріст волосю, усуне порплі і волосе перестане випадати. В короткім часі ваше волосе відросте на цілій голові. 27-38

На спробу вишлемо за 10 ц.

ARGIL SPECIALTIES CO., Sv.,
Box 37, Philadelphia, Pa.

НОТИ

Велика нагода для диригентів. Всілякі ноти церковні, світські і партитури. Ріжні книжки церковні, як також першорядна скрипка і инші річи потрібні диригентам. Зголошуватись на адресу: 19c34

МАРІЯ ГУНДИЧ.
BOX 96, PARK RIDGE, N. J.

ПРОФ. ДОКТОР ДЕЙЧ

ДОКТОР МЕДИЦИНИ

Лічить особисто з успіхом всякі недуги мушин, женщин і дітий.

Dr. DEUTCH,
229 E. 14th St., New York City.
Тел. Stuyvesant 933.

КРЕВНИХ І ЗНАКОМИХ

спроваджуємо до Америки в як найкоротшім часі. — По інформації у всіх справах звертайтесь до: 18-

S. KOWBASNIUK,
244 Avenue A, cor. 15th Street,
NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ, ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 EAST 17TH STREET,
NEW YORK, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і свята від 10-тої рано до 2-гої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493.

ДО КРАЮ можете відїхати через ГАМБУРҐ і другі порти працюючи на корабли пару годин денно при легкім занятю. Звертайтесь сейчас до: 22—

GREENWICH LABOR AGENCY,
129 Greenwich St., New York, N.Y

АДВОКАТ

O. H. DROEGE

49 E. 7TH ST., NEW YORK

Розмовитесь по українськи.

Години урядові від 4. до 8 пополудни кождого дня, окрім неділь і свят. 08—

ЧОТИРИ СТОРОНИ ЛИСТОВОГО ПАПЕРУ ДО СТАРОГО КРАЮ.

Перша сторона гарно кольорована в квіти і картини вишивані перликами і посипані діяментовим порошком з віршами до: Найдорощі Родичі; Найдорозша Мамо; Дорогий мій Отче; Дорога жінко; Дорога Сестро; Дорогий брате; Поздоровлінне з Америки; До моєї Любої; З чужини, зза моря; Спіши, мій листочку, на Русь-Україну; Біда тому, біда, хто свій край лишає; Христос Воскрес; Рождество Христове. Спеціяльна випродаж протягом 30 днів для читачів „Свободи". 22 всякого сорта прегарного листового паперу за одного доляра. Вишліть зараз моней-ордер, на адресу: 33-36

THE ROYAL SALES CO.,
59 Sta. O, New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОКТОР

ДР. М. МІЛОЄВИЧ

бувший военний доктор в старім краю. 100чс—

DR. M. MILOJEVICH,
417 WOOD STREET,
PITTSBURGH, PA.

ЗА ВИПЛАТУ

посилок грошевих в старім краю ґарантує цілковито: 131—

HENRY J. SCHNITZER
STATE BANK,
141 Washington St., New York.

НОВИНКИ.

До чого доводить забобони.

Шікаґовська польська газета „Дзеннік Звйонзкови“ містить ось-таку допись з Джоліет, Ілл.:

„Марія Зумбак, числяча тепер 19 літ, котру матір держала через 17 літ в темній вязниці в пивниці дому, в якім мешкає матір в Джоліет, уже мабуть не буде могла бути привернена до нормального фізичного й умового розвою.

„Таку опінію видав др. Жиґмонт Крумбольц, візитуючий неврольоґіст з повітового шпиталю, котрий сю дівчину оглянув. Він одначе вірить, що може вдалобся в певній мірі щось для сеї дівчини зділати, але аж по довгім лïченню. Він зобовязується занятись таким лïченнєм, але на се потрібно фондів, бо така курація потягнула би за собою дуже поважні кошти.

„Як се виказали досліди в тій справі, матір Марії, коли ся мала два роки, думаючи, що вона є очарована, запроторила сю дитину в темницю у пивниці, де держала її під ключем, не показуючи дитини на світ нікому. Дитина ся, не бачучи денного світла, оставала в тім підземеллю через 17 літ. В таких обставинах не могла вона розвинутись ані фізично ані умово і вийшло таке диво, що дівчина не може навіть докладно говорити, маючи якийсь дивний писклиний голос і не могучи вимовляти добре слів.

„Чи з тою дівчиною справді що було, коли вона була дволітною дитиною, чи може матери завернув хтось голову, що дитя зістало очароване і яко таке треба держати під замком, годі тепер дослідити. Фактом одначе є, що тепер та 19-літна дівчина представляє страшний образ. Її матір, замість удатися по раду до лікарів — о скільки справді з тою дитиною було щось невиразного, — удавалася за порадою мабуть до ріжних знахорів і ворожок, а одержавши від них ріжні ліки, приноровляла їх до дитини, в наслідок чого ся дитина зістала нещаслива на ціле своє життє.

„Справа се дуже сумна. Трудно є прямо зрозуміти, як матір могла собі щось подібного уявити про власну дитину і засудити її на формальну заглад у через держаннє в темній сутерині під замкненнєм, не показуючи її на світ. Годі навіть повірити, щоби матір могла позбавити свою власну дитину світла, яке є конечним до розвою дитини; що то ще в двайцятім столїттю є межи Поляками множество таких, котрі вірять в ріжні чари і забобони; а що так є, то найліпшим доказом може послужити, що в польських дільницях поселюється ціла маса ворожок-ошусток, котрі оповідають всякі неможливости, видумуючи їх собі з голови, і побирають за се грубі оплати, а польські темні маси народу йдуть до них, вірять в те, що вони розказують, і в дуже многих случаях стосуються до їх рад.

„З причини отже таких ворожок і віри в якісь чарівницї, а також легковірної матери, Марія Зумбак зістала вбита за життя“.

Жертва горівки.

Мій знакомий, що мешкав в домі під ч. 270 Шестої ул. в Джерзи Сіти, Н. Дж., Словак, дуже кріпкий і здоровий 35-літний мущина, любив дуже горівку, без котрої не міг обійтись і жадна не була „замоцна“ для него. Він пробував її всюди, не в одній коршмі, аж нарешті натрафив на таку „моцну“, що в протягу одного тижня повалила його так, що божеволів з болю і осліп, аж йому очи повилазили і потріскали. Так він і сконав, полишивши вдову і троє сиротят. От і догодив собі! — **М. Цаповський.**

Сей раз і Жидівці не вдалося.

„Я большевичка, анархістка, непримиримий ворог всякого правительства. Я приготована признатися до всего, коли лише поставите мене перед депортаційним судом“. Так говорила панна Кляра Островська до шікаґовської поліції, яка її арештувала за приналежність до червоних. Так і сталося. Вона стала перед депортаційним судом, де, при допомозі детективів, вийшло на верх, що вона вже місяць хоче виїхати до дому в Росії, та хоче се зробити таним коштом і тому штука не вдалася. Її увільнили від кари.

Не знає, що то значить „не мож“.

Гарне дїточе убраннє чекало на дочку пані Й. С. Лїгарден, в Денвер, Кол., яка від уродження є безрукою. Коли сусіди довідалися, що те убраннє зробила сама мати, в здивованю питали, як воно було можливим для неї довершити сього діла. „Де є охота, там є і спосіб“, відповіла вона. „Я зробила все, що треба було для сподіваної дитини, за послідних два тижні. Я притримувала полотно до машинки бородою, а скроїла все таксамо. Нитки я силяла ногами“. Пані Лїгарден родилася 1894 року.

Посвята не знає границь.

В галерії гарних штук в Парижи знаходиться статуя, архитвір одного різбаря, котрий був таким бідаком, що мусів мешкати на стриху. Коли його глиняний модель був уже майже укінчений, сильний мороз навістив місто. Знав він добре, що коли вогкість, злучуюча глину, замерзне, то гарні риси попукають, розсаджені морозом. Ненадумуючись довго, обвинув він свій модель ковдрою зі свого ліжка, щоби заховати його перед знищеннєм. Слідуючого ранку знайдено його неживого. Замерз на смерть, посвячуючи своє життє для свого ідеалу, який опісля инший артист убезсмертнив в мармурі.

Життє чоловіка вратувало архитвір для штуки. Без тої охоти, посвяти всього для ідеалу, було би те діло штуки знищене морозом, а імя артиста пропало би безслідно. Тепер завдяки його посвяті ся на причуд гарна праця, вираз його творчої думки, буде вічно жити і натхненнєм буде поривати будучі поколїння до творення краси.

Плямистий тиф.

В звичайних часах умирає на плямистий тиф 15 до 20 осіб на кожду сотку хорих. Найчастійше западають на ту хоробу молоді люди, хоч і старші люди, як також діти поверх 5 літ, не є зовсім свобідні від зараження. Лише немовлята і ті, що перебули вже тиф, не підлягають зараженню. Плямистий тиф обявляється сильною горячкою, киданнєм в дрощ, болем голови і загальним ослабленнєм. В третім, а найдальше в пятім тижни хороби появляється на шкірі хорого висипка ясно-червоних плям. Насамперед появляється на череві, а потім покриває ноги і взагалі верхні части тіла. Хороба триває від 14 до 18 днів, почім горячка упадає, а хорий приходить скоро до здоровля. Одиак в часі грізнійшого розвою хороби смерть наступає звичайно в першім тижни. Приходить сильна горячка, ослабленнє серця, на шкірі в плямах оказується кров, а се є знаком, що конець вже близкий.

Як лічити плямистий тиф?

Як при кождій хоробі так і при плямистім тифі ходить не тільки о ратованнє хорого, але передівсім о те, щоби здорові не наражались на зараженнє. Як найбільша чистість — то перші условини лічення, бо всякий бруд сприяє розвоєви хоробтворчих бакцилів. Хорого повинні доглядати особи, котрі вже перебули тиф, і намятати про очищеннє та відсвіжуваннє воздуха. Свіже і чисте повітре в хаті, де лежить хорий, зменьшує небезпеченство зараження здорових осіб. Не боятись отворити вікна чи двері, хочби і який мороз був на дворі. Хорого відсунути від вікна, накрити, в печи запалити, а двері або вікно що хвилі відчиняти, бо нема нічого гірного від задухи і зіпсутого воздуха в хаті.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших приликів).

S. S. PITTSBURGH, PA.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ устроює Пітсбурський Український Хор в суботу, 13-го падолиста 1920 р. в гали парохіяльній при 7-ій улици на С. С. Пітсбург, Па. Початок о годині 7-мій вечером. Всіх Родимців маємо честь запросити і повеселитись та потанцювати при первоводній музиці. На перервах буде співати рівнож хор. — За добру забаву і обслугу ручить — КОМІТЕТ. 34,36

ПОЗІР! НОВІ КНИЖКИ!

КРОВАВИЙ ШЛЯХ (Шерлок Гольмс) кримінальна повість в двох частях. Ціна .... 60 цит.

КАНАДИЙСЬКИЙ КОБЗАР, написав Йосиф Ясенчук. Ціна ....30 цит.

СТРАШНИЙ МОНАХ РАСПУТІН і упадок російського царату. Ціна 35 ц.

НЕ ПІДДАВАЙСЯ БІДІ, оповіданнє зі селянського життя, написав др. Андрій Чайковський. Ціна...25 цит.

УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ під нотами на один голос з повним текстом, злаців Д. Андрейко, чотири зошити: ч. 1, 2, 3 і 4. Ціна 1 зошита..40 цит.

Пишіть сейчас на адресу:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ОГОЛОШЕННЄ.

Повідомляємо всіх шеровців з Народної Торговлі (National Supply Co.) в стейті Конектікот і з слідуючих місцевостий: Сеймор, Ансонії, Дерби, Шельтон, Ню Гейвен і Гартфорд, щоби прислали спис скільки кождий член має закуплених шерів у сій компанії, як рівнож подали свою адресу. Справа важна, тож просимо всіх шеровців, щоби до тижня були прислані всі списи на понизшу адресу касієра: 33-34

ILKO HLYWA,

86 Jersey St., Ansonia, Conn.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.